

Editörden**İTÜ: 250 yıllık çağdaşlaşma serüvenimizin kodlarını taşıyan çok değerli bir birikim****Prof. Dr. Mehmet Karaca**

İTÜ 2012-2020 Dönemi Rektörü

Saygıdeğer İTÜ Ailesi,

Osmanlı'dan günümüze Türk modernleşmesi, asırlarca rekabet içerisinde olduğu Avrupa tarihindeki gelişmelerden ayrı ve bağımsız düşünülmemelidir. Her ne kadar, kendi uygarlık dinamikleri ile beslenen bir düşünsel ve bilimsel mirasa sahip olsa da Türkiye'de mühendislik ve mimarlık eğitiminin tarihi modern anlamda, esas olarak Osmanlı'nın Batı uygarlığının teknolojik olarak ilerlemesi ve kendisinin bu gelişmeye ayak uydurma sorunu ile yüzleşmesinin neticesinde başlamıştır. Bu yüzleşmenin bir gereği olarak, reform ve modernleşme çabalarını öncelikle teknik eğitim sahasına yoğunlaşan Osmanlı'dan Cumhuriyet'e mühendislik ve mimarlık eğitimi veren kurumlar toplumda değişim ve modernleşmenin taşıyıcısı rolünü de üstlenmişlerdir. Bu çerçevede, İstanbul Teknik Üniversitesi 250 yıllık geçmişi ile Osmanlı'dan bugüne mühendislik, mimarlık ve teknik eğitimin devam ettiği yegâne kurum olarak Türk modernleşme tarihi açısından müstesna bir konuma sahip olmuştur.

Yetiştirdiği bilim insanları ile Türkiye'nin gelişimine yaptığı genel katkılara ilaveten, yine bünyesinden çıkardığı sayısız devlet adamı, iş insanı girişimci, bürokrat ve sanatçılarla modern Türkiye'nin inşasında üstlendikleri öncü roller de dikkate alındığında, İTÜ'nün Türk modernleşme tarihi açısından yüklenmiş olduğu misyon daha da belirginleşmiştir. İTÜ'nün kurumsal tarihi ve sahip olduğu entelektüel hafıza, toplum olarak 250 yıllık çağdaşlaşma serüvenimizin kodlarını taşıyan çok değerli bir birikimi ifade etmiştir.

Elinizdeki bu sayımız, editör olarak, naçizane öğrencilikten hocalığa ve de yöneticiliğe kadar farklı kademelerinde bulunduğum ve kişisel anlamda kendimi ait ve borçlu hissettiğim bu güzide kuruma karşı bir sorumluluk ve şükran duygusunun edası olarak, bu yıl 250. yaşını kutlayan İTÜ'nün ailesine bir hediye olarak hazırlanmıştır. Çok hoş bir tevafuk olarak nitelendireceğimiz 2023 yılı İTÜ'nün 250. yılına, Türkiye Cumhuriyeti'nin de 100. yaşına denk gelmiştir.

Tek bir sayı ile 2,5 asırlık bir çınar olan İTÜ gibi devasa bir kurumu anlatmanın mümkün olmadığı aşikârdır. Bu sayımızda İTÜ'nün tarihsel işlevini vurgulayan makalelerin yanında; İTÜ'deki bazı 'ilk'ler ve anılar ile evrensel bilime katkıda bulunan birkaç İTÜ'lünün görüşleri aktarılmıştır. Son olarak Cumhuriyet döneminde mimarlık işlenmiş; İTÜ'nün çekirdeğini oluşturan ilk 5 fakültenin tarihçelerine kısaca değinen makaleler yer almıştır. Bir sonraki sayımızda İTÜ'nün yetiştirdiği ve ülkemizin adını ulusal ve uluslararası platformlarda temsil etmiş bazı şahsiyetlere, İTÜ tarihinde iz bırakanlara, İTÜ'de 'ilk'lere ve farklı bakış açıları ile İTÜ'nün modernleşme tarihimizdeki yerine ışık tutan yazılar ile anılara önümüzdeki sayıda yine bir dosya şeklinde yer verilecektir.

Bu sayının ortaya çıkmasında, her biri ayrı bir teşekkürü hak eden, pek çok kişinin emeği geçmiştir. Başta İTÜ Vakfı Başkanvekili Naci Endem'e, Yönetim Kurulu Üyesi Güner Koçel'e, Genel Sekreterimiz Ayhan Nematlu'ya, Yayın Yönetmenimiz Hatice Yazıcı Şahinli'ye, editörümüz Nazlı Varlır Erdoğan'a teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışmanın gerekliliğine inanarak özverili çalışmalarıyla bu sayının yayımlanmasını mümkün kılan ve İTÜ'nün kurumsal belleğine bu şekilde kalıcı bir katkı yapan çok değerli yazarlarımızla müteşekkirim. Bu çalışmanın eksikleri editör olarak şahsıma, itibarı ise bütünüyle yazar arkadaşlarımıza aittir. Ayrıca, belge ve fotoğrafların temini konusundaki değerli katkılarını bizlerden esirgemeyen Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile İTÜ Kurum Arşivi yöneticilerine ve görselleri için Prof. Dr. Mustafa Yazgan'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak, bu sayının yayımlanması vesilesiyle İTÜ'nün başlangıcından bugüne gelene kadarki 250 yıllık tarihi içerisinde emeği ve katkısı geçen, çalışmalarıyla toplumumuza ve geleceğimize ışık tutan, bu sayıda ismine yer verdiğimiz ve veremediğimiz tüm değerli hocalarımızı, mezunlarımızı ve İTÜ mensuplarını saygı ve şükranla anıyorum.

İTÜ Ayazağa Kampüsü giriş kapısı.
Fotoğraf: Mustafa S. Yazgan